Do druku nr 3426

00000065903

[redacted]

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

KRZYSZTOF PIETRASZKIEWICZ
PREZES

Warszawa, dnia 26 maja 2015 roku

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L. dz. .....
Data wpływu 28.05.2015

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo Pana Ministra z dnia 13 maja 2015 r. (GMS-WP-173-113/15), w sprawie opinii na temat poselskiego projektu *ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw* (projekt autorstwa grupy posłów KP SLD), pragnę podnieść, co następuje.

Przedstawiony do opiniowania projekt ustawy ma przede wszystkim na celu – jak wynika z jego uzasadnienia – skrócenie okresu odroczenia utraty mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 oraz art. 97 ust. 1 *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe*[1], których niekonstytucyjność została stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. (sygn. P 45/12). Jak stwierdzają przy tym wnioskodawcy projektu, *„pozostawienie bankom ponad 15 miesięcy na „zakończenie spraw w toku" nie jest dobrym rozwiązaniem dla klientów banku – będących dłużnikami oraz wierzycieli niebędących bankami"*. Zgodnie z treścią uzasadnienia projektu (pisownia oryginalna): *„wnioskodawcy działając w ten sposób na rzecz interesu prawnego (przyśpieszenie derogacji*

[1] Dz. U. 2015 r., poz. 128, dalej jako: „Prawo bankowe";

niekonstytucyjnych przepisów ale przede wszystkim interesu klientów banków, którzy uzyskają równe prawa w stosunkach z bankami".

W ocenie Związku Banków Polskich, stanowisko wnioskodawców projektu ustawy nie zasługuje na aprobatę i w istocie podważa konstrukcję przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, co ostatecznie musi prowadzić do wniosku, iż w swym obecnym kształcie projekt *ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw* nie powinien zostać uwzględniony.

Należy podkreślić, iż w swym wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r., Trybunał Konstytucyjny - korzystając z uprawnienia przewidzianego w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP - odroczył utratę mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego **do dnia 1 sierpnia 2016 r.** Stwierdzenie wnioskodawców projektu, iż orzeczony przez Trybunał Konstytucyjny okres odroczenia utraty mocy obowiązującej zaskarżonych przepisów jest zbyt długi – w taki bowiem sposób należy intepretować uzasadnienie projektu – jest całkowicie bezprzedmiotowe i w istocie stanowi podważenie kompetencji Trybunału Konstytucyjnego.

Na gruncie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jak również Sądu Najwyższego, można spotkać się ze stanowiskami, które w precyzyjny sposób wyjaśniają istotę instytucji odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny mocy obowiązującej przepisów uznanych za niekonstytucyjne:

a) *„[O]rzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją są w zasadzie skuteczne ex tunc. Jednakże orzeczenia odraczające termin utraty mocy obowiązującej przepisu niezgodnego z Konstytucją są wyjątkowo skuteczne ex nunc.* ***Ochrona bowiem tych wartości, które skłoniły Trybunał Konstytucyjny do odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu****, przemawia za uznaniem takiego orzeczenia Trybunału za skuteczne ex nunc.* ***Tylko taka interpretacja nie pozbawia praktycznego znaczenia kompetencji Trybunału Konstytucyjnego do odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej przepisu niezgodnego z Konstytucją. Zapobiega ona tzw. wtórnej niekonstytucyjności, a więc sytuacji, gdy natychmiastowe usunięcie z systemu prawa przepisu sprzecznego z Konstytucją grozi poważniejszym naruszeniem wartości konstytucyjnych niż dalsze utrzymywanie tego przepisu w systemie.*** (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., III CZP 67/14, Legalis nr 1066934).

b) *„[O]droczenie terminu utraty mocy obowiązującej wadliwego aktu normatywnego oznacza, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego określa w odniesieniu do badanego stanu*

normatywnego skutki na przyszłość (...). Przesądza to dwie kwestie istotne z punktu widzenia stosowania prawa. Po pierwsze, czynności dokonane na mocy zakwestionowanych przepisów nie mogą być w żaden sposób z tej przyczyny skutecznie wzruszone. Po drugie, dokonanie czynności prawnych na podstawie przepisów uznanych za niekonstytucyjne powoduje konieczność ochrony zaufania tych, którzy tych czynności dokonali. Zasada ta była zawsze honorowana w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego, a troska o te wartości powinna cechować także ustawodawcę." (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 grudnia 2008 r., P 16/08, Legalis nr 113999).

c) *„[J]eżeli Trybunał odracza utratę mocy obowiązującej przez wadliwą normę, wówczas* ***zachowuje ona moc przez okres wskazany w orzeczeniu. To oznacza, że sądy i inne podmioty powinny*** *- z wyjątkiem sprawy, która była przyczyną wszczęcia postępowania przed Trybunałem -* ***stosować tę normę. Pominięcie w tym okresie wadliwej normy oznaczałoby w istocie przekreślenie sensu odroczenia, a więc i sensu art. 190 ust. 3 Konstytucji.***" (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, Legalis nr 61008).

d) *„[P]rzepis uznany za niezgodny z Konstytucją, który traci moc obowiązującą w terminie określonym przez Trybunał Konstytucyjny (art. 190 § 3 Konstytucji),* ***stosuje się do roszczeń, mających podstawę w tym przepisie, w sprawach wytoczonych przed tym terminem.***" (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., III CZP 67/14, Legalis nr 1066934). W konsekwencji – jak podkreślił Sąd Najwyższy – *„w wypadku odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny utraty mocy obowiązującej przepisu sprzecznego z Konstytucją* ***sądy powinny stosować taki przepis także wtedy, gdy orzekają już po utracie przez niego mocy obowiązującej, (...).***".

e) *„Jeżeli Trybunał Konstytucyjny,* ***biorąc pod uwagę chronioną Konstytucją wartość, korzysta z przyznanego mu w Konstytucji uprawnienia i decyduje się na utrzymanie w mocy przepisu sprzecznego z ustawą, umową międzynarodową lub Konstytucją, to tak długo, jak on obowiązuje, żadnemu zachowaniu, do którego przepis się odnosi, nie można przypisać bezprawności.*** *(...)"* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2014 r., IV CSK 738/13, Lex nr 1540641). W uzasadnieniu prawnym wyroku wskazano ponadto: *„(...)* ***określenie późniejszej daty utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego nie może być tłumaczone inaczej niż jego pozostawienie przez oznaczony czas w porządku prawnym i oznacza, że Trybunał Konstytucyjny, mimo stwierdzenia niezgodności aktu z przepisami wyższego rzędu, działając w granicach kompetencji, utrzymuje w mocy normę prawną.*** *Do wskazanej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej przepis musi być uznany za*

zgodny z Konstytucją, a tym samym wyłączony jest skutek retrospektywny takiego wyroku. (...)".

Jak więc widać, odraczając utratę mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego do dnia 1 sierpnia 2016 r., Trybunał Konstytucyjny miał na celu ochronę określonych wartości, które byłyby zagrożone w przypadku szybszej utraty mocy obowiązującej przez przepisy uznane za niezgodne z Konstytucją. Tym samym, zawarty w przedmiotowym projekcie ustawy postulat drastycznego skrócenia okresu odroczenia utraty mocy obowiązującej zaskarżonych przepisów (projektowana ustawa miałaby wchodzić w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia) **nie tylko podważa kompetencję Trybunału Konstytucyjnego ale grozi również zjawiskiem wtórnej niekonstytucyjności.**

W świetle ww. uwag, przedstawione przez wnioskodawców w uzasadnieniu projektu argumenty, iż odroczenie do dnia 1 sierpnia 2016 r. utraty mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego to *„pozostawienie bankom ponad 15 miesięcy na „zakończenie spraw w toku"*, które spowoduje *„wzmożone wystawianie przez banki BTE we wszystkich możliwych sprawach objętych windykacją"* oraz *„wielkie czyszczenie spraw spornych, by przed 1 sierpnia 2016 r. można było uzyskać jak najwięcej BTE w oparciu o przepisy uznane za niekonstytucyjne"* należy uznać za całkowicie bezzasadne oraz bezprzedmiotowe.

Niezależnie od powyższego należy również zwrócić uwagę, iż w opinii Związku Banków Polskich zaproponowany w projekcie ustawy przepis intertemporalny (art. 8 projektu) jest nieadekwatny do problemów, które miałby rozwiązywać. W celu uniknięcia problemów intertemporalnych, które mogą niechybnie pojawić się przy proponowanej w projekcie klauzuli intertemporalnej, Związek Banków Polskich wskazuje, iż w jego ocenie wskazane byłoby przyjąć następującą klauzulę intertemporalną:

1. *W sprawach o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2016 roku, stosuje się przepisy obowiązujące do dnia 1 sierpnia 2016 roku.*

2. *Bankowy tytuł egzekucyjny ma moc tytułu wykonawczego po nadaniu mu klauzuli wykonalności, jeżeli wniosek o nadanie tej klauzuli został złożony przed 1 sierpnia 2016 roku, w tym może być podstawą egzekucji według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.*

W związku z powyższym należy powtórnie podkreślić, iż w ocenie Związku Banków Polskich przedstawiony poselski projekt *ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw* nie zasługuje w swym obecnym kształcie na aprobatę.

Z wyrazami szacunku

[illegible]